

Nåd vare med er och frid från Gud, vår Far, och Herren Jesus Kristus!

Bön: Kom till oss, du, o Jesus kär,
och framgång åt ditt ord beskär!
Låt nådens evangelium
hos otrons släkte än få rum!

Här lyssnar blint en tallös hop
till falska andars höga rop,
av otrons visdom tjsade,
ut lögnens kalk berusade.

Men, Herre, du som spiran bär
och nåderikets konung är,
låt Ordets stjärna lysa klar,
att än dess kraft blir uppenbar!

Vi firar reformationsdagen i dag, till minne av att Martin Luther spikade upp sina 95 teser mot avlatshandeln den 31 oktober 1517. Som predikotext har vi Joh 2:13–17, om hur *Jesus rensar templet*.

13 Judarnas påsk närmade sig, och Jesus gick upp till Jerusalem. 14 På tempelplatsen såg han dem som sålde oxar, får och duvor och dem som satt där och växlade pengar. 15 Då gjorde han en piska av rep och drev ut allesammans från tempelgården med både får och oxar. Han slog ut växlarnas mynt och välte deras bord, 16 och till duvförsäljarna sade han: "Ta bort det härifrån! Gör inte min Fars hus till en marknadsplats!" 17 Hans lärjungar kom då ihåg att det står skrivet: Brinnande iver för ditt hus ska förtära mig.

Inledning

Den här berättelsen infaller alldeles i början av Jesu offentliga verksamhet, strax efter att Jesus hade förvandlat vatten till vin på bröllopet i Kana. I de synoptiska evangelierna finns en motsvarande berättelse efter att Jesus hade ridit in i Jerusalem, i början av stilla veckan (Matt 21:12–13; Mark 11:15–16; Luk 19:45–46).

Här ställer vi oss frågan: rensade Jesus templet en gång eller två gånger? Eller har Johannes valt att av någon orsak placera händelsen i början av sitt evangelium?

Det kan mycket väl ha varit så att Jesus rensade templet två gånger. Men för predikan i dag är det inte huvudsaken *när* han gjorde det, utan *varför* han gjorde det, och sedan att dra slutsatser för vad vi kan behöva för rensning av det andliga templet i dag.

Hedningarnas förgård var den yttersta delen av templet i Jerusalem. Den var rätt stor. Det var där som marknaden hölls. Man sålde offerdjur och växlade pengar. Inför påskan måste det ha varit en väldig trafik där på förgården. Det var män i tusental som skulle skaffa sitt påsklamm.

Det främsta föremålet för Jesu vrede var inte att man sålde offerdjur. De som kom långa vägar ifrån kunde inte ta med sig djur till offren utan måste köpa dem på plats. Men djurhandeln hade blivit en industri som försåg judarnas ledare med goda inkomster. Det hela var ett rofferi som skedde just där Gud ville ha ett rättskaffens sinnelag. Gud fick inte vara i centrum, utan penningbegäret var i högsätet. Prästerna som skulle tjäna Herren allena kom att använda handeln som business för att sko sig själva.

Om vi tänker oss in i situationen när Jesus drev ut handlarna ur templet måste det ha varit en väldig sensation. Här möter vi inte den fridsamme, antivåldsförespråkande profeten som många vill göra Jesus till. Nej, nu hade han tänts av nitälskan för Guds hus och hans vrede brann över synden.

Den lutherska reformationen

Varför har vi den här texten på reformationsdagen?

Martin Luther gjorde upp med avlatshandeln. Den romersk-katolska kyrkan lär att människor som inte har levt upp till Guds krav här i livet måste renas i skärselden innan de får komma till himlen. På Luthers tid, för 500 år sedan, hade man förvanskat budskapet om syndaförlåtelsen till den grad att man menade att den gick att köpa för pengar. Hotet om svåra plågor i skärselden var ett medel att skaffa pengar till kyrkan. Luther insåg att en kristen kyrka inte ska bedriva handel med syndernas förlåtelse.

I dag har den romersk-katolska kyrkan en försiktigare framtoning av läran om skärselden, men när det gäller läran om hur en människa blir rättfärdig, med andra ord: hur vi kan få våra synder förlåtna, är läran lika falsk som på Luthers tid. Innan vi kommer till den frågan ska vi ställa oss frågan:

Vad skulle Jesus göra i dag?

Att folket skulle samlas till högtid i Jerusalems tempel, att de skulle offra och vad de skulle offra var bestämt i Israels lag, som vi har i de fem Moseböckerna. Den judiska religionen var ett med den judiska nationen. Gud var folkets egentliga kung. Formellt gjorde nu folket vad lagen krävde, men deras hjärtan var långt ifrån det som Gud hade förutsatt. Därför säger profeten Amos så strängt (Amos 5:21):

Jag hatar era fester, jag föraktar dem, jag tål inte era högtider.

Nu har vi en annan situation. Vårt folk regleras inte av de religiösa lagarna i Moseböckerna. Jesus och apostlarna har inte heller gett oss nya samhälleliga lagar som vi skulle vara skyldiga att upprätta i samhället. Däremot har vår lagstiftning av gammalt grundats på de bibliska principer som gäller för alla människor, det som vi kallar morallagen och som är bäst sammanfattad i Guds tio bud. Men tyvärr håller våra lagstiftare på att allt mer överge den grunden.

Ett av de tydligaste tecknen på att vi har övergett den naturliga lagen som Gud har skrivit in i människornas samveten är att man avskaffar äktenskapet som institution mellan man och kvinna och i stället upphöjer en förbindelse mellan personer av samma kön och kallar det äktenskap, trots att Skaparen uttryckligen säger att det är en man och en kvinna som ingår äktenskap.

Måste då en nation, ett samhälle, underordna sig Bibeln?

Samhällets uppgift är att ordna för att medborgarna ska leva i trygghet och få utöva sin religion efter sitt samvete. Men Gud ska alltid ha sista ordet. *Samhället får inte kräva det som Gud förbjuder eller förbjuda det som Gud befäller.*

Ett exempel på det förra är att kräva av en läkare att han ska utföra en abort, ett barnamord, som hans samvete förbjuder honom att utföra.

Exempel på det senare förhållandet är när ett samhälle, som de kommunistiska regimerna gör ännu i dag, förbjuder föräldrar att föra sina barn till Jesus. Ett sådant förhållande gällde redan under den apostoliska tiden, och det ledde till hårda förföljelser mot de kristna.

Staten har dock makt att *tillåta det som Gud förbjuder*, även om det inte är någon välsignelse att göra så. Exempel på det är när samhället tillåter samboförhållanden, även om det kallas synd i Bibeln. Samkönade äktenskap har också tillåtits i vår lag. Men staten kan inte *tvinga* präster att viga samkönade par.

Det är inte möjligt för oss, lika lite som för de kristna som blir förföljda för sin tro, att utträda ur staten när den handlar emot Guds ord. Många har tvingats fly från sina länder så länge man saknat religionsfrihet. Under reformationstiden gällde principen "*cuius regio, eius religio*", dvs. man måste ha den religion som fursten i området bekände sig till. Den principen gällde också i våra nordiska länder fram till senaste århundrade när man införde religionsfrihet. Det finns klara tecken på att religionsfriheten åter håller på att naggas i kanterna och vi står inför en ny typ av förföljelse också i vårt land.

Då gäller det för alla kristna, och särskilt för kristna ledare och politiker, att frimodigt säga ifrån och bestraffa den som synd som hotar vårt land, precis som Johannes Döparen gjorde inför Herodes.

Men hur är läget när det gäller kyrkan?

Det jag nyss konstaterade gäller staten. Men hur är det med ett samfund som bär det kristna namnet, och som kallas kyrka?

Pengarna hade en stor andel i att Jesus tog till hårdhandskarna. Det var inte så att Jesus var emot handel i allmänhet. Men nu hade penningbegäret lett till att hans tempel blev vanhelgat genom rofferi och orättfärdighet.

Vi har sett hur pengarna också styr den evangelisk-lutherska kyrkan. När det blir obekvämt

att hävda Bibelns ord och massvis med folk utträder ur kyrkan, då hotas kyrkans ekonomi. Då skyndar sig de kyrkliga ledarna att lugna folket, för att få behålla de stora massorna som kyrkans ekonomi vilar på. Och då följer man tidsandan och försöker hitta tolkningar av Bibeln som passar in.

Självfallet måste kyrkan hålla sig till Guds ord. Så säger den i sitt grunddokument. Om en kyrka inte längre håller sig till Guds ord utan tillåter det som Gud förbjuder eller underlåter att föra fram det som Gud befäller är den inte längre en kristen kyrka. Här är kraven starkare än när det gäller staten. Ledarna får inte tveka. De ska inte fråga efter folket eller efter samhällets nya normer utan de ska fråga Guds ord och säga ifrån.

Och här finns inget tvång längre att vara med och samverka till kyrkans synder. Tvärtom, apostlarna lär med all tydlighet att vi är skyldiga att *dra oss ifrån dem som lär falskt* (Rom 16:17) och att vi *inte får hälsa dem välkomna som inte har Kristi lära* (2 Joh v 10–11), eftersom vi då gör oss medskyldiga till deras onda gärningar.

Då ska vi göra som Jesus, driva ut det onda. Men det förmår vi bara till en gräns. Paulus undervisar Titus så här (Tit 3:10–11):

En villolärare ska du ge en första och en andra varning och sedan avvisa, eftersom du vet att en sådan är på fel väg. Han syndar och har dömt sig själv.

När vi inte längre har makt att rensa upp i det yttre templet, så som Jesus gjorde, har vi alltså en befallning att själva dra oss undan så att vi inte gör oss medskyldiga till synden.

Hur skulle Jesus göra i våra hem?

Jag vill ännu fästa blicken på en annan sak: Den ytlighet som alltmer griper tag i oss och våra familjer. Hur ofta behöver vi verkligen Guds ord? Herrens apostel förmanar (Kol 3:16–17):

Låt Kristi ord rikligt bo hos er med all sin vishet. Undervisa och förmana varandra med psalmer, hymner och andliga sånger och sjung till Gud med tacksamhet i era hjärtan. Och allt vad ni gör i ord eller hand-

ling, gör det i Herren Jesu namn och tacka Gud Fadern genom honom.

Hur mycket avses med att Kristi ord bor rikligt hos oss? Är det en gång i veckan? Är det en kort andakt om dagen? Nej, det är rikligt – hela tiden. Hela vårt liv ska vara fyllt av Kristi ord. Det ska vara Kristi ord – inte människo-meningar och fria fantasier om vad som kliar i öronen.

Vad är det som uppfyller vår tid? Handen på hjärtat: är det inte så att de många engagemangen håller på att slå sönder våra hem? Och det myckna ljudet (oljudet) och alla våldsamma bilder som kommer via alla våra skärmar och apparater. Den ständiga oron. Och jakten på att få mer. Ha det som grannen har.

Har våra hem blivit en marknadsplats, en saluhall för världens alla frestelser som sänder gift in i våra liv? Om Jesus skulle komma och hälsa på oss i våra hem i dag, skulle han månne notera att det är i skick, eller skulle han göra sig en ny piska och driva ut världsbullret ur våra hem? Skulle vi kanske själva också åka ut tillsammans med våra fridsstörande apparater, så som han drev ut dem som köpte och sålde i templet?

Det allra viktigaste

Här kommer vi in på den helt avgörande frågan: vad ska jag göra för att få vara Jesu lärjunge, eller vad jag ska göra för att bli frälst? Eller som vi ofta hörde det i söndagsskolan: hur ska vi komma till himlen?

Ett svar är att avstå från allt vi äger. En del har fattat det budet så att man måste sälja allt, så som Jesus uppmanade den rike ynglingen. Man ska bli helt fattig, utblottad i yttre mening. Då kan man bli en kristen och förtjäna sin plats i Jesu lärjungaskara. Så har en del munkordnar försökt.

Så försökte ju också Martin Luther, som vi högaktar en dag som denna, för att han ställde upp med sopborsten i den förfallna kyrkan. Han försökte verkligen avstå från allt. Han gick i kloster. Han levde enligt alla de bud som föreskrevs. "Om någon kunde ha blivit salig för sina gärningars skull", sa han, "så

skulle jag ha blivit det." Men han blev inte salig på den vägen. I stället öppnade sig helvetet framför honom.

Luthers stora upptäckt var att han fick nåden att se, att det inte var han som skulle ta sig till himlen, utan att Gud hade tagit sig ner till honom för att frälsa honom. Gud måste förbarma sig över oss, den fallna världen, och sända sin ende Son till oss. Han måste verkligen ner i dyn. Han måste bära allt elände som vi människor har hittat på, ända till den allra mest fruktansvärda död på korset.

Så avstod Gud från det käraste han ägde för att frälsa oss. Och vad ska vi göra? Jo, vi ska avstå från högmodet att tro att vi är tillräckliga, att våra pengar kan hjälpa oss, att vårt goda namn och rykte kan vara en merit för oss inför Gud, och att det räcker att vi gör så gott vi kan. Avstå från tanken att vi åtminstone inte är sämre än andra människor.

När du ser att du är helt utblottad och saknar egen kraft, då kommer han som har all makt och kraft och drar dig upp. Han säger (Jes 66:2):

Jag ser till den som är betryckt och har en förkrossad ande, som fruktar mitt ord.

Martin Luther upptäckte att det inte är vi som ska ta oss upp till Gud, utan han har kommit ner till oss. När han fick se det tyckte han sig stå vid paradisetts port. Guds rättfärdighet var hans räddning. Det var den rättfärdighet som Jesus hade vunnit för alla människor som var räddningen.

Den städning som Jesus vill göra i ditt och mitt hjärta är att sopa undan allt det vi själva försöker göra till vår frälsning. Han vill visa att han har gjort allt. *"Han fullgjorde vad vi borde och blev vår rättfärdighet."* Därför får vi komma till himlen. Det är den fasta klippan som han ställer oss på, vår tros grund. Amen.

Bön: Lovad vare du Gud, och välsignad i evighet, som med ditt ord tröstar, lär, förmanar och varnar oss. Låt din Helige Ande stadfästa Ordet i våra hjärtan, så att vi inte blir glömska hörare, utan dagligen växer till i tro, hopp, kärlek och tålamod intill änden, och blir saliga genom Jesus Kristus, vår Herre. Amen.